

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

1. srpna 2022 *

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Článek 101 SFEU – Žaloby na náhradu škody v případě porušení unijních právních předpisů o hospodářské soutěži – Rozhodnutí Evropské komise, kterým se konstatuje protiprávní jednání – Postup při narovnání – Produkty, kterých se dotklo protiprávní jednání – Specializovaná nákladní vozidla – Nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu“

Ve věci C-588/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU podaná rozhodnutím Landgericht Hannover (Zemský soud v Hannoveru, Německo) ze dne 19. října 2020, které došlo Soudnímu dvoru dne 10. listopadu 2020, v řízení

Landkreis Northeim

proti

Daimler AG,

za účasti:

Iveco Magirus AG,

Traton SE, právní nástupkyně společností MAN SE, MAN Truck & Bus a MAN Truck & Bus Deutschland GmbH,

Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, P. G. Xuereb a A. Kumin, soudci,

generální advokátka: L. Medina,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. listopadu 2021,

* Jednací jazyk: němčina.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Landkreis Northeim, L. Maritzenem a B. Rohlfingem, Rechtsanwälte,
- za společnost Daimler AG, U. Denzelem, L. Schultze-Moderowen a C. von Köckritzem, Rechtsanwälte,
- za společnost Iveco Magirus AG, A. Boosem, M. Buntscheckem, T. Mühlbachem a H. Stichwehem, Rechtsanwälte,
- za společnost Traton SE, právní nástupkyně společností MAN SE, MAN Truck & Bus a MAN Truck & Bus Deutschland GmbH, C. Jopenem, S. Mildem a D. J. Zimmerem, Rechtsanwälte,
- za společnost Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG, A. Glöcknerem, Rechtsanwalt,
- za rakouskou vládu A. Poschem, E. Samoilova a J. Schmoll, jako zmocněnci
- za Evropskou komisi, S. Baches Opi, M. Farleyem a L. Wildpanner, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokátky na jednání dne 24. února 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu rozhodnutí Evropské komise ze dne 19. července 2016, oznámeného pod číslem C(2016) 4673 final, které se týká řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (věc AT.39824 – Nákladní vozidla) (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6, dále jen „dotčené rozhodnutí“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Landkreis Northeim (zemský okres Northeim, Německo) a společností Daimler AG ve věci újmy údajně způsobené zemskému okresu Northeim jednáním porušujícím článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/19, s. 146, dále jen „Dohoda o EHP“), které bylo konstatováno v dotčeném rozhodnutí.

Právní rámec

Unijní právo

Narizení (ES) č. 1/2003

- 3 Článek 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1), nadepsaný „Důkazní břemeno“, stanoví:

„Ve všech vnitrostátních postupech nebo postupech [Evropské unie] spočívá důkazní břemeno, pokud jde o porušení článků [101] a [102 SFEU], na té straně nebo orgánu, který vznesl obvinění. Podniky

nebo sdružení podniků, které chtějí využít ustanovení článku [101] odst. 3 [SFEU], nesou důkazní břemeno, že podmínky uvedeného odstavce jsou splněny.“

4 Článek 7 tohoto nařízení, nadepsaný „Zjištění a ukončení protiprávního jednání“, stanoví:

„1. Pokud Komise na základě stížnosti nebo z vlastního podnětu zjistí jednání v rozporu s články [101] nebo [102 SFEU], může svým rozhodnutím nařídit, aby dotyčné podniky a sdružení podniků takové protiprávní jednání ukončily. Za tím účelem jim může ukládat nápravná opatření z hlediska tržního chování nebo nápravná opatření strukturální, která jsou přiměřená protiprávnímu jednání a nezbytná k tomu, aby bylo toto jednání účinně ukončeno. Strukturální nápravná opatření mohou být uložena pouze tehdy, pokud buď neexistuje stejně účinné nápravné opatření z hlediska tržního chování, nebo pokud by každé takové stejně účinné nápravné opatření z hlediska tržního chování bylo pro dotyčný podnik větší zátěží než strukturální nápravné opatření. Pokud má na tom Komise oprávněný zájem, může rovněž konstatovat, že došlo k protiprávnímu jednání v minulosti.

2. K podání stížnosti ve smyslu odstavce 1 jsou oprávněny fyzické nebo právnické osoby, které mohou prokázat oprávněný zájem, a členské státy.“

5 Článek 11 uvedeného nařízení, nadepsaný „Spolupráce mezi Komisí a orgány pro hospodářskou soutěž členských států“ v odstavci 6 stanoví:

„Zahájením řízení ze strany Komise za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III ztrácejí orgány pro hospodářskou soutěž členských států příslušnost používat články [101] nebo [102 SFEU]. Pokud orgán pro hospodářskou soutěž členského státu již v nějakém případě jedná, Komise zahájí řízení teprve po konzultaci s tímto vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž.“

6 Článek 16 téhož nařízení, nadepsaný „Jednotné uplatňování práva hospodářské soutěže [Unie]“, v odstavci 1 stanoví:

„Pokud vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků [101] nebo [102 SFEU], které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí. Musí se rovněž vyvarovat rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila. Za tímto účelem může vnitrostátní soud přezkoumat, zda je nezbytné, aby své řízení přerušil. Touto povinností nejsou dotčena práva a povinnosti podle článku [267 SFEU].“

7 Článek 18 nařízení č. 1/2003, nadepsaný „Žádosti o informace“, v odstavci 1 stanoví:

„Za účelem plnění povinností svěřených jí tímto nařízením si může Komise prostou žádostí nebo rozhodnutím vyžádat od podniků a sdružení podniků veškeré nezbytné informace.“

8 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Pokuty“, v odstavcích 2 a 3 stanoví:

„2. Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

- a) se dopouštějí jednání v rozporu s články [101] nebo [102 SFEU] nebo 81 nebo 82 Smlouvy nebo
- b) porušují rozhodnutí nařizující předběžná opatření podle článku 8 nebo

c) nesplní nabídku závazku, kterou jsou vázány na základě rozhodnutí podle článku 9.

Pokuta u každého podniku a sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok.

Pokud protiprávní jednání sdružení souvisí s činností jeho členů, nesmí pokuta přesáhnout 10 % součtu celkového obratu všech členů aktivních na trhu dotčeném protiprávním jednáním sdružení.

3. Při stanovování výše pokuty se přihlíží k závažnosti a k délce trvání protiprávního jednání.“

Pokyny z roku 2006

9 Bod 6 pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“) stanoví:

„[...] kombinace hodnoty tržeb souvisejících s protiprávním jednáním a doby trvání je vhodnou hodnotou pro vyhodnocení ekonomického významu protiprávního jednání a relativní váhy každého podniku, který se podílel na protiprávním jednání. Jedná se o ukazatele, které poskytnou vhodnou informaci o řádové hodnotě pokuty a nemělo by se s nimi nakládat jako se základem pro automatický nebo aritmetický výpočet.“

10 Bod 13 pokynů stanoví:

„Při určování základní výše udělované pokuty bude Komise vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř EHP, které přímo nebo nepřímo souvisí s protiprávním jednáním. Komise pro výpočet obvykle použije tržby podniku během posledního celého hospodářského roku jeho účasti na protiprávním jednání (dále jen „hodnota tržeb“).“

11 Bod 37 pokynů stanoví:

„Přestože je v těchto pokynech vysvětlena obecná metodika stanovování výše pokut, konkrétní okolnosti dané věci nebo nutnost dosáhnout v dané věci odrazujícího účinku, mohou být důvodem k tomu, aby se Komise odchýlila od této metodiky nebo od limitů stanovených v bodě 21.“

Oznámení o narovnání

12 Bod 2 oznámení Komise o postupu při narovnání s cílem přijmout rozhodnutí podle článků 7 a 23 nařízení č. 1/2003 v případech kartelů (Úř. věst. 2008, C 167, s. 1) stanoví:

„V případě, že jsou strany řízení připraveny přiznat svou účast na kartelu, jenž porušuje ustanovení článku [101 SFEU], a přijmout z toho plynoucí odpovědnost, mohou rovněž přispět k urychlení řízení, které směřuje k přijetí příslušného rozhodnutí podle článku 7 a článku 23 [nařízení č. 1/2003] způsobem a za použití a záruk uvedených v tomto oznámení. Zatímco Komise, coby vyšetřující orgán a strážkyně Smlouvy s pravomocí přijmout rozhodnutí donucovací povahy podléhajících přezkumu soudy [Unie], nevyjednává o otázce existence jednání v rozporu s právem [Unie] a o odpovídající sankci za tato jednání, může odměnit spolupráci popsanou v tomto oznámení.“

Německé právo

- 13 Ustanovení § 33 odst. 4 Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (zákon pro potlačení omezování hospodářské soutěže) ze dne 26. června 2013 (BGBl. 2013 I, s. 1750), ve znění rozhodném pro spor v původním řízení, stanoví:

„Je-li požadována náhrada škody za porušení ustanovení tohoto zákona nebo článku [101] nebo [102 SFEU], je soud v tomto ohledu vázán zjištěním porušení, jak bylo učiněno v pravomocném rozhodnutí kartelového orgánu [(*Kartellbehörde*)], [Evropské komise] nebo orgánu pro hospodářskou soutěž [*Wettbewerbsbehörde*], nebo soudu jednajícího jako takový orgán v jiném členském státě [Unie]. Totéž platí pro obdobná zjištění obsažená v pravomocných soudních rozhodnutích, která byla vydána v návaznosti na napadení rozhodnutí uvedených v první větě. [...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 14 V letech 2006 a 2007 zakoupil okres Northeim na základě výzev k podávání nabídek od společnosti Daimler dvě nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu.
- 15 Dne 19. července 2016 přijala Komise v rámci postupu při narovnání dotčené rozhodnutí.
- 16 V tomto rozhodnutí Komise konstatovala existenci kartelové dohody, které se účastnilo několik mezinárodních výrobců nákladních vozidel, včetně společností Daimler, MAN SE a Iveco Magirus AG, co se týče na jedné straně stanovování cen a zvyšování cen brutto nákladních vozidel o hmotnosti šest až šestnáct tun („středně těžká nákladní vozidla“) nebo o hmotnosti vyšší než šestnáct tun („těžká nákladní vozidla“) v EHP a na druhé straně načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií pro středně těžká a těžká nákladní vozidla požadovaných podle norem EURO 3 až 6 jakož i přenesení nákladů na zavedení emisních technologií požadovaných podle norem Euro 3 až 6, a v důsledku toho jednání v rozporu s článkem 101 SFEU a článkem 53 Dohody o EHP. Komise měla za to, že toto protiprávní jednání trvalo od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011.
- 17 Po přijetí uvedeného rozhodnutí podal zemský okres Northeim k předkládajícímu soudu, tedy k Landgericht Hannover (Zemský soud v Hannoveru, Německo), žalobu na náhradu škody proti společnosti Daimler, kterou se domáhal náhrady škody, kterou tento okres utrpěl v důsledku protisoutěžního jednání, do něhož byla společnost Daimler zapojena.
- 18 Zemský okres Northeim má za to, že nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu, která pořídil od společnosti Daimler, spadají do produktů, kterých se dotklo protiprávní jednání konstatované v dotčeném rozhodnutí. Odvolává se přitom na znění tohoto rozhodnutí, které z uvedených produktů výslovně nevylučuje specializovaná nákladní vozidla.
- 19 Společnost Daimler před předkládajícím soudem namítá, že na nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu, která jsou podle ní specializovanými nákladními vozidly, se dotčené rozhodnutí nevztahuje. V tomto ohledu společnost Daimler upřesnila, že dne 30. června 2015, v rámci řízení, které vedlo k přijetí tohoto rozhodnutí, mu Komise zaslala žádost o informace, ve které bylo uvedeno, že pro účely položených otázek pojem „nákladní vozidla“ nezahrnuje použitá nákladní vozidla, specializovaná vozidla (například vojenská vozidla nebo hasičská vozidla), prodávané nástavby (*add-ons*), služby poskytované po prodeji a jiné služby a záruky.

- 20 V této souvislosti a s ohledem na požadavky čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003, podle něhož, pokud vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků 101 nebo 102 SFEU, které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí, má předkládající soud pochybnosti o produktech, kterých se týká předmětná kartelová dohoda uvedená v dotčeném rozhodnutí. Tento soud si zejména klade otázku, zda s ohledem na nejednotnou vnitrostátní judikaturu týkající se rozsahu pojmu „nákladní vozidla“, tak jak je použita v tomto rozhodnutí, jsou nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu vyloučena z produktů dotčených touto kartelovou dohodou, či nikoli.
- 21 Předkládající soud v tomto ohledu předně připomíná, že v bodě 5 odůvodnění rozhodnutí Komise zaprvé konstatovala, že „produkty, kterých se dotklo protiprávní jednání, jsou nákladní vozidla o hmotnosti [šest] až [šestnáct] tun („středně těžká nákladní vozidla“) a nákladní vozidla o hmotnosti vyšší než [šestnáct] tun („těžká nákladní vozidla“), a to v provedení sklápěč i tahač“, zadruhé, že „nákladní vozidla pro vojenské použití“ jsou vyloučena z produktů, na které se kartelová dohoda dotčená v původním řízení vztahuje, a zatřetí, že případ, který vedl k vydání dotčeného rozhodnutí, „se netýkal služeb poskytovaných po prodeji ani jiných služeb a obchodních záruk pro nákladní vozidla, ani prodeje ojetých nákladních vozidel nebo jiného zboží či služeb“.
- 22 Za těchto okolností má předkládající soud za to, že formulaci použitou Komisí k popisu produktů dotčených kartelovou dohodou v původním řízení lze chápat tak, že v zásadě zahrnuje pouze „normální“ nákladní vozidla, s výjimkou těch, která jsou určena pro vojenské použití, a že specializovaná nákladní vozidla, včetně nákladních vozidel na svoz komunálního odpadu, jsou vzhledem k tomu, že nejsou výslovně zmiňována, vyňata z pojmu „nákladní vozidlo“ používaného Komisí, jelikož spadají pod pojem „jiné zboží“.
- 23 Podle uvedeného soudu lze však tutéž formulaci chápat také tak, že pojem „nákladní vozidla“ zahrnuje všechny typy nákladních vozidel, tedy také všechny typy specializovaných vozidel – s výjimkou nákladních vozidel pro vojenské použití.
- 24 Dále se předkládající soud zabývá tím, jaký účinek má žádost Komise o informace ze dne 30. června 2015, uvedená v bodě 19 tohoto rozsudku, na určení produktů dotčených kartelovou dohodou v původním řízení. Tento soud si klade zejména otázku, zda skutečnost, že Komise v této žádosti uvedla, že pojem „nákladní vozidla“ pro účely odpovědi na položené otázky nezahrnuje ojetá nákladní vozidla ani specializovaná vozidla, „zejména vojenská vozidla a hasičská vozidla“, znamená, že tento výčet nákladních vozidel je pouze demonstrativní, nikoli taxativní.
- 25 Konečně předkládající soud připomíná, že dotčené rozhodnutí bylo přijato na základě postupu při narovnání, který zahájila Komise na základě žádostí, které k tomuto orgánu podaly strany zúčastněné na řízení zahájeném podle čl. 11 odst. 6 nařízení č. 1/2003. V souvislosti s tím se tento soud zabývá otázkou, jaký dopad má skutečnost, že rozsah protisoutěžního jednání je určen v rámci postupu při narovnání.
- 26 Za těchto podmínek se Landgericht Hannover (Zemský soud v Hannoveru) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být [dotčené] rozhodnutí vykládáno v tom smyslu, že zjištění obsažená v tomto rozhodnutí zahrnují také specializovaná vozidla, konkrétně nákladní vozidla na svoz [komunálního] odpadu?“

K předběžné otázce

K přípustnosti

- 27 Zprvce za předpokladu, že se rozsudek ze dne 9. března 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), analogicky použije na věc v původním řízení, zemský okres Northeim tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřijatná, protože společnost Daimler nepodala u Tribunálu žalobu na neplatnost dotčeného rozhodnutí, a tudíž již nemůže napadnout legalitu tohoto rozhodnutí.
- 28 V tomto ohledu postačí uvést, že z předkládacího rozhodnutí nevyplývá, že by společnost Daimler jako žalovaná v původním řízení v rámci žaloby o náhradu škody podané zemským okresem Northeim po přijetí dotčeného rozhodnutí napadla platnost tohoto rozhodnutí před předkládajícím soudem. Naproti tomu ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že předkládající soud má podat výklad uvedeného rozhodnutí, nikoli rozhodovat o jeho platnosti.
- 29 Zadrhé společnost Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG, která vstoupila do řízení ve věci samé jako vedlejší účastník na podporu okresu Northeim, tvrdí, že z předkládacího rozhodnutí výslovně nevyplývá, z jakého důvodu je odpověď na položenou otázku nezbytná pro řešení sporu ve věci samé.
- 30 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout [rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Openbaar Ministerie (Padělení dokumentů), C-510/19, EU:C:2020:953, bod 25].
- 31 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny [rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Openbaar Ministerie (Padělení dokumentů), C-510/19, EU:C:2020:953, bod 26].
- 32 Jak zejména vyplývá ze samotného znění článku 267 SFEU, požadované rozhodnutí o předběžné otázce musí být „nezbytné“ k tomu, aby předkládající soud mohl „vynést rozsudek“ ve věci, která mu byla předložena. Řízení o předběžné otázce tedy zejména předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které bude moci zohlednit rozsudek vydaný v rámci řízení o předběžné otázce [rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Openbaar Ministerie (Padělení dokumentů), C-510/19, EU:C:2020:953, bod 27].
- 33 V projednávaném případě je k předkládajícímu soudu podána žaloba na náhradu škody v návaznosti na přijetí dotčeného rozhodnutí, v němž Komise konstatovala existenci kartelové dohody mezi několika mezinárodními výrobci nákladních vozidel, včetně společnosti Daimler, týkajícího se jednak středně těžkých nákladních vozidel nebo těžkých nákladních vozidel, a to

v provedení sklápěč i tahač, a jednak načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií požadovaných podle norem Euro 3 až 6. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud vysvětlil, že žalobce v původním řízení, který zakoupil dvě nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu od společnosti Daimler, má za to, že tato nákladní vozidla patří mezi produkty, na které se tato kartelová dohoda vztahuje. Naproti tomu společnost Daimler před předkládajícím soudem tvrdí, že uvedená nákladní vozidla jsou specializovanými nákladními vozidly, a tudíž nespádají do oblasti věcné působnosti dotčeného rozhodnutí.

- 34 Z předkládacího rozhodnutí tedy jasně vyplývá, že se předkládající soud zabývá otázkou působnosti dotčeného rozhodnutí a zejména otázkou, zda v projednávaném případě patří uvedená nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda zjištěná Komisí v tomto rozhodnutí.
- 35 Za těchto okolností se požadovaný výklad působnosti uvedeného rozhodnutí jeví jako nezbytný k tomu, aby mohl předkládající soud určit, zda je žaloba na náhradu škody v projednávané věci důvodná či nikoli.
- 36 S ohledem na všechny tyto skutečnosti je třeba prohlásit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za přípustnou.

K věci samé

- 37 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda dotčené rozhodnutí má být vykládáno v tom smyslu, že specializovaná nákladní vozidla, zejména nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu, patří mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda zjištěná v tomto rozhodnutí.
- 38 V tomto ohledu je třeba úvodem poznamenat, že produkty, kterých se týká jednání v rozporu s článkem 101 SFEU konstatované v rozhodnutí Komise, jsou vymezeny dohodami a činnostmi, jichž se kartel týká. Jsou to totiž účastníci kartelové dohody, kteří záměrně soustředí své protisoutěžní chování na produkty, na které se kartelová dohoda vztahuje.
- 39 Z toho vyplývá, že pro určení, zda specializovaná nákladní vozidla, zejména nákladní vozidla na svoz komunálního odpadu, patří mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda zjištěná v dotčeném rozhodnutí, je třeba vycházet předně z výroku a odůvodnění tohoto rozhodnutí, takže definice pojmů „nákladní vozidlo“ a „vozidlo pro zvláštní účely“ obsažené v různých aktech sekundárního práva Unie, na které se účastníci řízení odvolávají, jsou irelevantní.
- 40 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle článku 1 předmětného rozhodnutí se kartelová dohoda dotčená v původním řízení týkala jednak stanovení cen a zvyšování cen brutto středně těžkých a těžkých nákladních vozidel v EHP a jednak načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií požadovaných podle norem Euro 3 až 6.
- 41 Pokud jde o produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda v původním řízení, Komise v bodě 5 odůvodnění dotčeného rozhodnutí v pododdíle nadepsaném „Produkt“ výslovně uvedla produkty, u nichž účastníci kartelové dohody v původním řízení uzavřeli koluzní dohody.

- 42 Jak vyplývá z první věty tohoto bodu odůvodnění, produkty dotčenými protiprávním jednáním v původním řízení jsou nákladní vozidla o hmotnosti od šesti do šestnácti tun (dále jen „středně těžká nákladní vozidla“) nebo o hmotnosti vyšší než šestnáct tun (dále jen „těžká nákladní vozidla“), a to v provedení sklápěč i tahač. V poznámce pod čarou č. 5 k tomuto bodu odůvodnění Komise výslovně vyloučila z dotčených produktů pouze vojenská nákladní vozidla.
- 43 Druhá věta téhož bodu odůvodnění upřesňuje, že věc, v níž bylo vydáno dotčené rozhodnutí, se netýká služeb poskytovaných po prodeji ani jiných služeb a obchodních záruk pro nákladní vozidla, ani prodeje ojetých nákladních vozidel nebo jiného zboží či služeb.
- 44 V této souvislosti, vzhledem k tomu, že rozlišení kategorií nákladních vozidel provedené v bodě 5 odůvodnění dotčeného rozhodnutí je založeno výhradně na hmotnosti nákladních vozidel, je třeba mít za to, jak uvedla generální advokátka v bodě 74 svého stanoviska, že kritériem stanoveným v tomto rozhodnutí pro určení, zda nákladní vozidlo spadá do jeho působnosti, je jeho hmotnost.
- 45 Z toho vyplývá, že dotčené rozhodnutí se týká prodeje všech středně těžkých a těžkých nákladních vozidel, a to v provedení sklápěč i tahač.
- 46 Toto rozhodnutí kromě toho neobsahuje žádný poznatek, který by mohl vést k závěru, že specializovaná nákladní vozidla nepatří mezi produkty dotčené protiprávním jednáním v původním řízení.
- 47 Naproti tomu, jak vyplývá mimo jiné z bodů 46, 48 a 56 odůvodnění dotčeného rozhodnutí, které jsou součástí pododdílu nadepsaného „Povaha a rozsah protiprávního jednání“, protiprávní jednání dotčené v původním řízení se týkalo všech speciálních a standardních výbav a modelů, jakož i všech továrních variant nabízených různými výrobci, kteří se účastnili kartelové dohody v původním řízení.
- 48 Konkrétně z bodu 46 odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že Komise prokázala, že dotčené podniky si vyměňovaly ceníky s cenami brutto a počítačové konfiguratory nákladních vozidel obsahující všechny dostupné modely a varianty, což usnadňovalo výpočet cen brutto pro jakoukoli variantu nákladního vozidla. Podle bodu 28 odůvodnění uvedeného rozhodnutí obsahovaly tyto ceníky ceny všech modelů středně těžkých a těžkých nákladních vozidel a všech továrních variant (se specializovaným vybavením), které příslušný výrobce nabízel.
- 49 Dále z bodu 48 odůvodnění dotčeného rozhodnutí vyplývá, že výměna počítačových konfiguratorů mezi dotčenými podniky umožňovala určit, které doplňky jsou kompatibilní se kterými nákladními vozidly a které varianty jsou součástí standardní nebo příplatkové výbavy.
- 50 Z bodu 56 odůvodnění tohoto rozhodnutí konečně vyplývá, že informace vyměňované mezi dotčenými podniky se týkaly informací o budoucím plánovaném zvyšování cen brutto pro středně těžká a těžká nákladní vozidla buď základních modelů nákladních vozidel, nebo nákladních vozidel a dostupných variant.
- 51 Za těchto okolností je třeba mít za to, že specializovaná nákladní vozidla, včetně nákladních vozidel na svoz komunálního odpadu, patří mezi produkty dotčené protiprávním jednáním konstatovaným v dotčeném rozhodnutí.

- 52 Tuto úvahu nevyvracejí argumenty předložené mimo jiné společnostmi Daimler, Traton SE a Iveco Magirus, podle nichž jsou v rámci postupu při narovnání žádosti o informace, které jim byly adresovány, nutně relevantní pro určení, zda specializovaná nákladní vozidla patří mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda dotčená v původním řízení. Nicméně v žádosti o informace ze dne 30. června 2015, uvedené v bodě 19 tohoto rozsudku, jejímž účelem bylo získat informace o obratu, kterého dotčené podniky dosáhly s produkty přímo či nepřímo souvisejícími se zjištěným protiprávním jednáním pro účely stanovení výše pokuty, Komise jasně uvedla, že specializovaná nákladní vozidla, jako jsou vojenská nákladní vozidla a hasičská nákladní vozidla, nespádají pod pojem „nákladní vozidla“, u nichž je třeba uvést údaje o dosaženém obratu. V této souvislosti by vznikl rozpor, pokud by při výpočtu pokuty nebyl zohledněn obrat z prodeje specializovaných nákladních vozidel, ale současně by tato nákladní vozidla byla zahrnuta pod pojem „nákladní vozidla“ ve smyslu bodu 5 odůvodnění dotčeného rozhodnutí.
- 53 V tomto ohledu je třeba nejprve poznamenat, že jak vyplývá z bodu 2 oznámení Komise uvedeného v bodě 12 tohoto rozsudku, Komise sice může v rámci postupu při narovnání odměnit spolupráci dotčených podniků, ale neprojednává otázku existence porušení unijních pravidel hospodářské soutěže, ani otázku sankce, která má být za toto porušení uložena. Skutečnost, že dotčené rozhodnutí bylo přijato v rámci takového řízení, proto nemá žádný vliv na určení rozsahu protisoutěžního jednání.
- 54 Zadruhé z čl. 18 odst. 1 nařízení č. 1/2003 vyplývá, že za účelem plnění povinností svěřených jí tímto nařízením si může Komise prostou žádostí nebo rozhodnutím vyžádat od podniků a sdružení podniků veškeré nezbytné informace.
- 55 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že žádost o informace představuje vyšetřovací opatření, jehož jediným účelem je umožnit Komisi shromáždit informace a dokumenty nezbytné k ověření reálnosti a rozsahu určité skutkové a právní situace (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. března 2016, HeidelbergCement v. Komise, C-247/14 P, EU:C:2016:149, bod 37).
- 56 Jak uvedla v podstatě generální advokátka v bodě 83 svého stanoviska, účelem takové žádosti o informace není definovat nebo specifikovat produkty, kterých se protisoutěžní jednání týká.
- 57 V projednávaném případě ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že cílem žádosti o informace ze dne 30. června 2015, uvedené v bodě 19 tohoto rozsudku, bylo pouze získat informace o obratu dotčených podniků dosaženém s produkty přímo či nepřímo souvisejícími se zjištěným protiprávním jednáním pro účely stanovení výše pokuty.
- 58 Zatřetí je třeba připomenout, že Komise požívá široké posuzovací pravomoci, pokud jde o metodu výpočtu pokut za porušení unijních pravidel hospodářské soutěže. Tato metoda obsahuje různé proměnné umožňující Komisi vykonávat její posuzovací pravomoc v souladu s ustanoveními čl. 23 odst. 2 a 3 nařízení č. 1/2003 (rozsudek ze dne 3. září 2009, Papierfabrik August Koehler a další v. Komise, C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, EU:C:2009:500, bod 112).
- 59 Ačkoliv čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 ponechává Komisi širokou posuzovací pravomoc, omezuje její výkon tím, že zavádí objektivní kritéria, která Komise musí dodržet. Zaprvé má výše pokuty, kterou lze podniku uložit, vyčíslitelnou a absolutní maximální hodnotu, takže maximální výši pokuty, kterou lze uložit danému podniku, lze stanovit předem. Výkon této posuzovací pravomoci je navíc rovněž omezen pravidly jednání, která si Komise sama uložila (v tomto

smyslu viz rozsudky ze dne 18. července 2013, Schindler Holding a další v. Komise, C-501/11 P, EU:C:2013:522, bod 58, a ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 146).

- 60 V této souvislosti je třeba poznamenat, že bod 13 pokynů z roku 2006 stanoví, že „[při] určování základní výše udělované pokuty bude Komise vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř EHP, které přímo nebo nepřímo souvisejí s protiprávním jednáním“. V bodě 6 těchto pokynů je uvedeno, že „kombinace hodnoty tržeb souvisejících s protiprávním jednáním a doby trvání je vhodnou hodnotou pro vyhodnocení ekonomického významu protiprávního jednání a relativní váhy každého podniku, který se podílel na protiprávním jednání“.
- 61 Podle bodu 37 těchto pokynů z roku 2006 se Komise může odchýlit od obecné metodiky upravené v těchto pokynech pro stanovování výše pokut, aby zohlednila konkrétní okolnosti dané věci nebo aby dosáhla dostatečného odrazujícího účinku.
- 62 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodech 94 a 95 svého stanoviska, Komise není v případě potřeby povinna zohlednit maximální hodnotu všech tržeb dotčených kartelovou dohodou, aby dosáhla účinné a odrazující povahy pokuty.
- 63 Po tomto upřesnění je třeba poznamenat, že pokud se Komise rozhodne vycházet z bodu 37 pokynů z roku 2006 a odchýlit se od obecné metodiky v nich stanovené, musí splnit povinnost uvést odůvodnění podle článku 296 SFEU. Komise se totiž v konkrétním případě nemůže odchýlit od uvedených pokynů bez uvedení důvodů, které jsou v souladu s unijním právem.
- 64 V projednávaném případě z bodu odůvodnění 106 dotčeného rozhodnutí vyplývá, že uložené pokuty byly vypočteny podle zásad stanovených v pokynech z roku 2006. Komise v bodech 108 a 110 odůvodnění tohoto rozhodnutí rovněž připomněla pravidlo pro výpočet relevantních tržeb stanovené v bodě 13 těchto pokynů. V bodě 109 odůvodnění uvedeného rozhodnutí Komise uvedla, že relevantní hodnota tržeb zahrnuje prodej středně těžkých a těžkých nákladních vozidel, a to v provedení sklápěč i tahač.
- 65 Z bodu odůvodnění 112 dotčeného rozhodnutí však vyplývá, že Komise použila bod 37 pokynů z roku 2006 s cílem jednotně upravit podíl hodnoty tržeb každého podniku pro účely výpočtu proměnných a dodatečných částek pokut. Komise vysvětlila, že tak učinila v rámci své posuzovací pravomoci, mimo jiné „z důvodu proporcionality“. Komise měla konkrétně za to, že s ohledem na rozsah hodnoty tržeb dotčených podniků lze cílů spočívajících ve snaze odradit a dosáhnout proporcionality, na nichž stojí čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003, dosáhnout bez použití celkové hodnoty tržeb nákladních vozidel dotčených podniků. V důsledku toho a na základě uvedeného bodu 37 se Komise rozhodla použít pro účely výpočtu pokuty pouze zlomek celkové hodnoty tržeb.
- 66 Za těchto okolností, jak generální advokátka v podstatě uvedla v bodech 90 a 91 svého stanoviska, skutečnost, že specializovaná nákladní vozidla byla vyloučena z pojmu „nákladní vozidla“ obsaženého v žádosti o informace ze dne 30. června 2015 uvedené v bodě 19 tohoto rozsudku, jejímž účelem bylo získat informace o obratu, kterého dotčené podniky dosáhly s produkty přímo či nepřímo souvisejícími se zjištěným protiprávním jednáním, a že se Komise v bodě 112 odůvodnění dotčeného rozhodnutí rozhodla zohlednit pro účely výpočtu pokuty pouze zlomek celkové hodnoty tržeb, neumožňuje učinit závěr, že specializovaná nákladní vozidla nepatří mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda dotčená v původním řízení.

- 67 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že dotčené rozhodnutí musí být vykládáno v tom smyslu, že specializovaná nákladní vozidla, včetně nákladních vozidel na svoz komunálního odpadu, patří mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda zjištěná v tomto rozhodnutí.

K nákladům řízení

- 68 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Náklady vzniklé v souvislosti s předložením vyjádření Soudnímu dvoru, které nejsou náklady uvedených účastníků řízení, se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Rozhodnutí Evropské komise ze dne 19. července 2016, oznámené pod číslem C(2016) 4673 final, které se týká řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (věc AT.39824 – Nákladní vozidla), musí být vykládáno v tom smyslu, že specializovaná nákladní vozidla, včetně nákladních vozidel na svoz komunálního odpadu, patří mezi produkty, na které se vztahuje kartelová dohoda zjištěná v tomto rozhodnutí.

Podpisy